II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 20ής Δεκεμβρίου 1989

σχετικά με μια διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 85 της συνθήκης ΕΟΚ (Υπόθεση IV/32.408 — Teko)

(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(90/22/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας,

τον κανονισμό αριθ. 17 του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης (1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, και ιδίως τα άρθρα 4, 6 και 8,

την αίτηση για έκδοση αρνητικής πιστοποίησης ή, εναλλακτικά, απαλλαγής, δυνάμει του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ, που υπέβαλε η Technische Kontor, για λογαριασμό της Maschinen-B-U-Versicherung GmbH, στις 11 Αυγούστου 1987 σχετικά με τη συμφωνία και τη συνεργασία που αφορούν την ασφάλιση της διακοπής λειτουργίας μηχανημάτων καθώς και την προσθήκη για την κάλυψη και την ασφάλιση των διαστημικών κινδύνων,

τη δημοσίευση σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17, του ουσιώδους περιεχομένου της συμφωνίας και της βάσει αυτής εκ των πραγμάτων συνεργασίας των συμβαλλομένων επιχειρήσεων (2),

τη γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Συμπράξεων και Δεσποζουσών Θέσεων,

Εκτιμώντας:

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

(1) Στις 11 Αυγούστου 1987 η Technische Kontor Fuer die Maschinen-B-U-Versicherung (Teko) κοινοποίησε μια συμφωνία συνεργασίας στον τομέα της ασφάλισης της διακοπής λειτουργίας μηχανημάτων, η οποία συνήφθη στις 6 Μαρτίου 1981 μεταξύ 17 από τις συμβαλλόμενες επιχειρήσεις (αργότερα προσεχώρησαν και άλλες τρεις) αρχικά για ένα έτος και η οποία παρατείνεται έκτοτε σιωπηρά από έτος σε έτος, με την επιφύλαξη της ρητής καταγγελίας (έξι μήνες πριν από τη λήξη της σύμβασης). Την 1η Ιουνίου 1988 συμπεριελήφθη στη συμφωνία και η ασφάλιση διαστημικών κινδύνων, με προσθήκη της 11ης Αυγούστου 1988.

(2) Η Teko είναι μια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης με έδρα το Ντίσσελντορφ. Μέλη της είναι έξι ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Πέραν τούτου η Teko συνεργάζεται με τρεις ακόμη επιχειρήσεις στα πλαίσια συμφωνιών, καθώς και με έντεκα περαιτέρω εταιρείες, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως «συνδεδεμένες» επιχειρήσεις. Η Teko διαθέτει μικρό αριθμό συνεργατών. Δεν υπάρχουν δεσμοί από άποψη προσωπικού με τις διάφορες εταιρείες.

1. Συνεργασία στον τομέα της ασφάλισης για διακοπή λειτουργίας μηχανημάτων

(3) Η Teko ιδρύθηκε το 1954 με σκοπό τη συλλογική και αμοιβαία αντασφάλιση των κινδύνων διακοπής λειτουργίας μηχανημάτων και την παροχή συμβουλών στις συμμετέχουσες εταιρείες κατά τη σύναψη και την εκτέλεση των εν λόγω ασφαλίσεων. Η ασφάλιση διακοπής της λειτουργίας μηχανημάτων καλύπτει ζημιές περιουσιακών στοιχείων που προκύπτουν από διακοπές λειτουργίας οι οποίες οφείλονται σε βλάβες τεχνικών εγκαταστάσεων και μηχανημάτων

(1) ΕΕ αριθ. 13 της 21. 2. 1962, σ. 204/62.
(2) ΕΕ αριθ. C 203 της 8. 8. 1989, σ. 2.

λόγω απρόβλεπτων περιστατικών (τεχνικά ελαττώματα). Στην αγορά των συγκεκριμένων ασφαλίσεων στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας λειτουργούν 49 επιχειρήσεις. Το 1988 ίσχυαν 4 462 συμβάσεις, από τις οποίες οι 1 049 μέσω της Teko (186 συνήφθησαν το 1988). Τα συνολικά έσοδα από τα ασφάλιστρα διακοπής λειτουργίας ανήλθαν το 1988 σε 74 192 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα. Από αυτά, 14 879 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα αντιστοιχούσαν στην Teko, αντιπροσωπεύοντας μερίδιο αγοράς 20 %.

(4) Οι συνεργαζόμενες με την Teko εταιρείες («συνδεδεμένες» εταιρείες και αντισυμβαλλόμενοι συμφωνιών) αντασφαλίζουν κατά βούληση στην Teko τα συναφθέντα από αυτές ασφαλιστήρια. Δεν υπάρχει όμως σχετική υποχρέωση· οι εταιρείες είναι ελεύθερες να αντασφαλίζονται μεμονωμένα και εκτός Teko. Έχουν επίσης τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε άλλους παρόμοιους ασφαλιστικούς συνεταιρισμούς. Ωστόσο, κατά γενικό κανόνα χρησιμοποιούν τη συλλογική αντασφάλιση, καταφεύγουν δε στην αντασφάλιση εκτός Teko μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Για τη συλλογική αντασφάλιση όλων των καλυπτομένων περιπτώσεων συνάφθηκαν εξ ονόματος των εταιρειών Teko δύο συμβάσεις αντασφάλισης στην αγορά. Τις δύο αυτές συμβάσεις διαχειρίζεται η Teko.

(5) Στα πλαίσια της πρώτης σύμβασης αντασφάλισης, οι εταιρείες Teko οφείλουν να φέρουν μέρος της ευθύνης [διαβαθμιζόμενο σύμφωνα με το possible maximum loss (PML)]. Αυτό το μέρος της ευθύνης αντασφαλίζεται (αμοιβαία) μεταξύ των συμβαλλομένων μερών των συμφωνιών και βάσει συμφωνημένης μεθόδου. Οι «συνδεδεμένες» εταιρείες δεν συμμετέχουν σ' αυτό. Αυτές δίνουν απλώς και μόνον ασφαλιστήρια στην Teko προς αντασφάλιση, διατηρώντας ένα ποσόν ευθύνης οι ίδιες (25 000 γερμανικά μάρκα ανά ασφαλιζόμενο κίνδυνο και μέχρι το 10 % του ανώτατου ορίου ζημίας), ενώ οι στα πλαίσια συμφωνιών συμβαλλόμενες εταιρείες αντασφαλίζουν στην Teko το 100 % των ασφαλιστηρίων τους.

(6) Οι επιμέρους εταιρείες λαμβάνουν από τους αντασφαλιστές τους προμήθεια αντασφάλισης, που ανέρχεται σ' ένα ορισμένο ποσοστό του μέρους του απευθείας ασφάλιστρου που δίνουν προς αντασφάλιση και το οποίο καταλογίζεται πλέον στους αντασφαλιστές. Όσον αφορά το μέρος του ασφάλιστρου που αναλογεί στο μέρος της ευθύνης που συνεχίζει να βαρύνει τις εταιρείες Teko, οι μεταβιβάζουσες εταιρείες λαμβάνουν επίσης προμήθεια αντασφάλισης, που ανέρχεται σε ορισμένο ποσοστό επί του ασφαλίστρου.

(7) Δεν προβλέπονται συλλογικά ασφάλιστρα και όροι. Οι επιμέρους εταιρείες έχουν το δικαίωμα να υπολογίζουν ελεύθερα το πρώτο ασφάλιστρο και να αποφασίζουν για τους όρους ασφάλισης των ασφαλιστηρίων που συνάπτουν. Μπορούν, εφόσον το επιθυμούν, να ζητήσουν από την Teko να προβεί, για μια επιμέρους περίπτωση, σε εκτίμηση του κινδύνου και σε υπολογισμό του (ακαθάριστου) ασφάλιστρου. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι συνεργάτες της Teko επεξεργάζονται για λογαριασμό των συμμετεχουσών εταιρειών τα διαθέσιμα έγγραφα και, εφόσον απαιτείται, πραγματοποιούν μαζί με την άμεσα ενδιαφερόμενη εταιρεία μια επιτόπια επίσκεψη των ασφαλιζόμενων εγκαταστάσεων. Πάντως μπορούν να αποφύγουν κάτι τέτοιο και να υπολογίσουν μόνες τους το ασφάλιστρο, αν και στην πράξη τούτου συμβαίνει μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Στις περιπτώσεις αυτές, η Teko έχει το δικαίωμα να αρνηθεί την υπαγωγή ενός ασφαλιστηρίου στη συλλογική αντασφάλιση, εφόσον οι όροι που συμφωνήθηκαν από τον πρωτασφαλιστή ή το ασφάλιστρο κρίνονται ανεπαρκή.

(8) Η εκτίμηση των κινδύνων και ο υπολογισμός των ασφαλίστρων που πραγματοποιούνται από την Teko μετά από σχετικό αίτημα των εταιρειών σε μεμονωμένες περιπτώσεις, βασίζονται κατά κύριο λόγο σε μια σύγκριση με προγενέστερα συμβόλαια αντασφαλισμένα στην Teko για παρόμοιους κινδύνους. Λόγω του μικρού αριθμού των ασφαλιστηρίων συμβολαίων, τα οποία, άλλωστε, είναι διασπαρμένα σε διάφορους βιομηχανικούς κλάδους και αφορούν ένα μεγάλο αριθμό διαφορετικών μηχανημάτων, δεν υπάρχουν επαρκή στατιστικά στοιχεία για τον υπολογισμό του ύψους των ασφαλίστρων και των διαφόρων συνιστωσών τους. Έτσι, τα μόνα στοιχεία αναφοράς είναι τα (ακαθάριστα) ασφάλιστρα και οι όροι που έχουν συμφωνηθεί σε παρόμοια συμβόλαια καθώς και ο διακανονισμός των τυχόν αντίστοιχων αποζημιώσεων.

(9) Στην περίπτωση που μια εταιρεία ζητήσει υπολογισμό του ασφαλίστρου από την Teko, πρέπει να εφαρμόσει το ασφάλιστρο (το οποίο αποτελεί το ελάχιστο όριο, στο οποίο μπορεί όμως να υπάρξει υπέρβαση) και τους όρους που καθόρισε η Teko, εφόσον επιθυμεί να κάνει χρήση της συλλογικής αντασφάλισης. Πάντως, διατηρεί το δικαίωμα να εκχωρήσουν στον ασφαλιζόμενο το σύνολο ή μέρος της προμήθειας αντασφάλισης. Είναι επίσης δυνατόν για τις εταιρείες να επιστρέψουν στον ασφαλιζόμενο μέρος του ασφαλίστρου σε περίπτωση ευνοϊκής έκβασης της ασφάλισης. Εξάλλου, μπορούν οποτεδήποτε να απορρίψουν την προσφορά της Teko και να απευθυνθούν αλλού για αντασφάλιση.

(10) Οι επιμέρους εταιρείες προβαίνουν μόνες τους στο διακανονισμό των απαιτήσεων, κοινοποιούν όμως τις απαιτήσεις στην Teko, η οποία μπορεί, εφόσον το ζητήσουν οι εταιρείες, να τις συνδράμει στο διακανονισμό μεμονωμένων περιπτώσεων. Ως προς αυτό, οι ενέργειες της Teko εστιάζονται στη λήψη μέτρων για τον περιορισμό των ζημιών, π.χ. με την υπόδειξη επισκευών των βλαβέντων μηχανημάτων ή με την εξασφάλιση μηχανημάτων αντικατάστασης.

2. Συνεργασία στην ασφάλιση διαστημικών κινδύνων

(11) Την 1η Ιουνίου 1988 η ασφάλιση διαστημικών κινδύνων (ασφάλιση δορυφόρων) συμπεριελήφθη, με την προσθήκη της 11ης Αυγούστου 1988, στη συνεργασία και η αρχική συμφωνία συμπληρώθηκε, παρά το γεγονός ότι συμμετέχουν μόνο τέσσερις από τις εταιρείες Teko (Albingia Versicherungs — Aktiengesells-

chaft, Victoria Feuer — Versicherungs — Aktiengesellschaft, the Norhern Assurance Company Limited και Haftpflichtverband der Deutschen Industrie VAG). Η προσθήκη αυτή ισχύει μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1989 και παρατείνεται αυτόματα κάθε έτος, εκτός αν υπάρξει καταγγελία έξι μήνες πριν από τη λήξη της.

(12) Οι εμπλεκόμενες εταιρείες δεν ασκούσαν προηγουμένως δραστηριότητα στην αγορά ασφάλισης διαστημικών κινδύνων και δεν διέθεταν μερίδια αγοράς. Στο μέλλον πρόκειται να ασφαλίζουν διαστημικούς κινδύνους (κυρίως στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και τη Γαλλία, αλλά και σ' οποιαδήποτε άλλη χώρα της Ευρώπης) στα πλαίσια συνασφάλισης όπου καθεμία θα έχει μερίδιο 25 %. Το συνολικό δυναμικό τους ανέρχεται σε 11,5 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα. Συνεπώς, η ασφάλιση μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με ή συμπληρωματικά με άλλες ασφαλιστικές εταιρείες. Από την έναρξη της συνεργασίας, έχουν συναφθεί τέσσερις τέτοιες συμβάσεις.

(13) Οι συμβάσεις ασφάλισης συνάπτονται από τις ίδιες τις εταιρείες ή από την Teko εξ ονόματος και για λογαριασμό των εταιρειών. Αν το ζητήσουν οι εταιρείες, η Teko προβαίνει σε υπολογισμό του ασφάλιστρου και σε εκτίμηση του κινδύνου, σε συμφωνία με τους αντασφαλιστές όσον αφορά τα ασφάλιστρα.

(14) Η Teko κανονίζει την αντασφάλιση για τις εταιρείες και συνάπτει προαιρετικές συμβάσεις αντασφάλισης εξ ονόματός τους. Η διαχείριση των συμβάσεων αυτών αναλαμβάνεται από την Teko. Όλες οι απαιτήσεις πρέπει να κοινοποιούνται αμέσως στους αντασφαλιστές και ο διακανονισμός να γίνεται σε συμφωνία με αυτούς.

(15) Μετά τη δημοσίευση που πραγματοποιήθηκε δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17, η Επιτροπή δεν έλαβε καμιά παρατήρηση εκ μέρους τρίτων.

II. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Α. Άρθρο 85 παράγραφος 1

1. *Η συμφωνία και οι εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ των επιχειρήσεων*

(16) Η κοινοποιηθείσα συμφωνία για τη συνεργασία στην ασφάλιση της διακοπής λειτουργίας μηχανημάτων, που συμπληρώθηκε με την προσθήκη για την κάλυψη και της ασφάλισης των διαστημικών κινδύνων, αποτελεί συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1. Ενόσω οι επιχειρήσεις πράγματι συνεργάζονται με βάση τη συμφωνία αυτή, και ιδίως ενόσω θέτουν κατά κανόνα ως βάση των συμβάσεων απευθείας ασφάλισης που συνάπτουν τους όρους και τα ασφάλιστρα που εφαρμόζει η Teko και εντάσσουν τις συμβάσεις αυτές στη συλλογική αυτασφάλιση, στοιχειοθετείται παράλληλα εναρμονισμένη πρακτική.

2. *Περιορισμός του ανταγωνισμού*

(17) Η συμφωνία και η βασιζόμενη σε αυτή εκ των πραγμάτων συνεργασία των επιχειρήσεων έχουν ως αντικείμενο και ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού στην ασφάλιση της διακοπής λειτουργίας μηχανημάτων καθώς και στην ασφάλιση διαστημικών κινδύνων, και μάλιστα όσον αφορά τόσο την απευθείας ασφάλιση και την αυτασφάλιση.

α) **Ασφάλιση της διακοπής λειτουργίας μηχανημάτων**

αα) Περιορισμός του ανταγωνισμού όσον αφορά την πρωτασφάλιση

(18) Όσον αφορά την πρωτασφάλιση, ο, περιορισμός του ανταγωνισμού προκύπτει από την ανάδειξη της Teko σε κοινό κέντρο παροχής πληροφοριών και συμβουλών, και ιδίως από την εκτίμηση του κινδύνου και τον υπολογισμό του ασφαλίστρου από την Teko, πράγμα που οδηγεί στην πράξη σε συντονισμό της εμπορικής τακτικής των συμβαλλόμενων επιχειρήσεων. Δεδομένου δε ότι αυτές μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις εφαρμόζουν δικούς τους όρους και ασφάλιστρα, ενώ κατά βάση χρησιμοποιούν κατά τη διαχείριση των συμβάσεών τους μια προσφορά καταρτιζόμενη από την Teko, εφαρμόζουν σε ίδιες ή παρόμοιες περιπτώσεις ίδιους ή παρόμοιους όρους και ασφάλιστρα, οπότε μεταξύ τους δεν αναπτύσσεται ανταγωνισμός.

(19) Η παραδοχή του περιορισμού του ανταγωνισμού δεν αναιρείται από το ότι η Teko εξυπηρετεί την κοινή αντασφάλιση και ότι, ως προς το συσχετισμό πρωτασφάλισης και αντασφάλισης, είναι συνήθης μια κάποια επιρροή του αντασφαλιστή στην εμπορική τακτική του πρωτασφαλιστή. Είναι δε σαφές ότι ο μέσω της Teko συντονισμός υπερβαίνει κατά πολύ την κατά τα άλλα συνήθη στην αγορά επιρροή του αντασφαλιστή, δεδομένου ότι αυτός εν γένει περιορίζεται σε μία επαλήθευση των εφαρμοζόμενων από τον απευθείας ασφαλιστή όρων και ασφαλίστρων, χωρίς να προσφέρει οπωσδήποτε υπηρεσίες ούτε στον πρωτασφαλιστή του οποίου επαληθεύει τις προσφορές ούτε σε κάποιον συγκεκριμένο κύκλο επιχειρήσεων, ως μόνιμο κέντρο παροχής πληροφοριών και συμβουλών.

(20) Επιπλέον, στη διαπίστωση του περιορισμού του ανταγωνισμού δεν μπορεί να αντιπαρατεθεί το ότι οι συμβαλλόμενες επιχειρήσεις δεν θα ήσαν σε θέση να ασφαλίσουν τη διακοπή λειτουργίας μηχανημάτων χωρίς την παρεμβολή της Teko, ιδίως όσον αφορά την εκτίμηση του κινδύνου και τον υπολογισμό του ασφαλίστρου. Και ναι μεν η συνδρομή της Teko αποτελεί για τις συμβαλλόμενες επιχειρήσεις εξοικονόμηση εργασίας και δαπανών, πράγμα που διευκολύνει ιδίως τις μικρότερες επιχειρήσεις στην ασφάλιση των αντίστοιχων κινδύνων· δεδομένου, όμως, ότι στην αγορά λειτουργούν και πολυάριθμες άλλες, ακόμη μικρότερες ενδεχομένως, επιχειρήσεις, θα πρέπει να υποθέσει κανείς ότι οι συμβαλλόμενες επιχειρήσεις θα μπορούσαν να φέρουν σε πέρας τουλάχιστον ένα σημαντικό μέρος των αντίστοιχων εργασιών μόνες τους και ότι, κατά περίπτωση, θα μπορούσαν να αναπτυχθούν και άλλες, ανεπίσημες, μορφές συνεργασίας και ανταλλαγής πείρας.

βb) Περιορισμός του ανταγωνιμού όσον αφορά την αντασφάλιση

(21) Όσον αφορά την αντασφάλιση, ο περιορισμός του ανταγωνισμού συνάγεται από το ότι για όλες τις συμβάσεις που ανατίθενται στην Teko συνάπτονται στην αγορά συμβάσεις συλλογικής αντασφάλισης. Δεδομένου δε ότι οι συμβαλλόμενες επιχειρήσεις εντάσσουν σ' αυτήν τη συλλογική αντασφάλιση κατά βάση όλες τις δικές τους συμβάσεις απευθείας ασφάλισης, ενώ οι ίδιες πραγματοποιούν αντασφαλίσεις εκτός Teko μόνο σε ιδιαίτερα περιορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις, κατά κανόνα δεν αναπτύσσεται μεταξύ τους ανταγωνισμός για την ικανοποίηση της ζήτησης σε αντασφαλίσεις.

β) Ασφάλιση διαστημικών κινδύνων

αα) Περιορισμός του ανταγωνισμού όσον αφορά την πρωτασφάλιση

(22) Η συμφωνία συνεργασίας για την ασφάλιση διαστημικών κινδύνων, βάσει της οποίας οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις ασφαλίζουν διαστημικούς κινδύνους από κοινού και, συνεπώς, με ενιαία ασφάλιστρα και όρους, έχει επίσης ως αποτέλεσμα τη μη ανάπτυξη του ανταγωνισμού. Ακόμη και όταν, λόγω της ιδιαιτερότητας των κινδύνων και του ύψους των ασφαλιζόμενων ποσών, οι διαστημικοί κίνδυνοι εν γένει δεν θα μπορούσαν να καλυφθούν παρά μόνο μέσω των συνασφαλίσεων, θα υπήρχε, κατά περίπτωση, για τις επιμέρους επιχειρήσεις η δυνατότητα να συμμετέχουν σε συμβάσεις συνασφάλισης με διάφορες τρίτες επιχειρήσεις και με διάφορους εκάστοτε όρους και ασφάλιστρα, οπότε θα αναπτυσσόταν μεταξύ τους ανταγωνισμός. Τη δυνατότητα, όμως, αυτή την απεμπολούν με τη συμφωνηθείσα συνεργασία τους, η οποία λαμβάνη τη μορφή μιας μόνιμης και θεσμοθετιμένης σύμπραξης.

ββ) Περιορισμός του ανταγωνισμού όσον αφορά την αντασφάλιση

(23) Όσον αφορά την ασφάλιση, ο περιορισμός του ανταγωνισμού συνάγεται και πάλι από τη σύναψη συλλογικών συμβάσεων αντασφάλισης, πράγμα που οδηγεί στην παραίτηση των συμβαλλόμενων επιχειρήσεων από την επιδίωξη της διασφάλισης της αντασφάλισης, ατομικά και χωρίς αλληλεξάρτηση, του μέρους του καλυπτόμενου κινδύνου που αντιστοιχεί σε καθεμία, οπότε θα αναπτυσσόταν ανταγωνισμός μεταξύ τους.

3. *Σπουδαιότητα του περιορισμού του ανταγωνισμού*

(24) Η σπουδαιότητα του διαπιστούμενου περιορισμού του αναταγωνισμού προκύπτει, όσον αφορά δε την ασφάλιση διαστημικών κινδύνων, ο περιορισμός του αναταγωνισμού δεν αποκλείεται να αποβεί αισθητός, και παρά το περιορισμένο μερίδιο των τεσσάρων συμβαλλόμενων επιχειρήσεων στην αγορά, λόγω του συνολικού κύκλου εργασιών τους, ο οποίος ανέρχεται περίπου σε 4 δισεκατομμύρια γερμανικά μάρκα και υπερβαίνει κατά πολύ το ανώτατο όριο των 200 εκατομμυρίων Ecu που καθορίζεται από την Επιτροπή στην ανακοίνωσή της [1] περί συμφωνιών, αποφάσεων και εναρμονισμένων πρακτικών ήσσονος σημασίας που δεν εμπίπτουν στο άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης.

4. *Επηρεασμός του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών*

(25) Η συμφωνία-πλαίσιο και η βασιζόμενη σ' αυτήν πρακτική είναι σε θέση να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, δεδομένου ότι τόσο η αντασφάλιση όσο και η ασφάλιση διαστημικών κινδύνων θα πραγματοποιούνται διασυνοριακά, σε ευρωπαϊκό αλλά και σε διεθνές επίπεδο, ενώ ένα μεγάλο μέρος των συμβάσεων έχει τοποθετηθεί στην αγορά του Λονδίνου. Εξάλλου, στην εν λόγω συμφωνία μετέχει και μια θυγατρική εταιρεία εδρεύουσα σε άλλο κράτος μέλος.

Β. Άρθρο 85 παράγραφος 3

(26) Η κοινοποιηθείσα συμφωνία και η βασιζόμενη σ' αυτήν εναρμονισμένη πρακτική ικανοποιούν τους όρους απαλλαγής δυνάμει του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης.

1. *Βελτίωση της διανομής των προϊόντων*

Η συνεργασία των συμβαλλόμενων επιχειρήσεων στα πλαίσια της Teko οδηγεί, όσον αφορά την ασφάλιση της διακοπής λειτουργίας, σε σημαντικό εξορθολογισμό και περιορισμό των εξόδων. Λόγω του περιορισμένου αριθμού των συμβάσεων, οι επιμέρους εταιρείες ούτε διαθέτουν συνεργάτες με την απαιτούμενη ειδική πείρα για τη σύναψη και την εκτέλεση των συμβάσεων πρωτασφάλισης, ούτε μπορούν να διαπραγματευθούν μεμονωμένα συμφέροντες όρους για την αντασφάλιση. Έτσι, χωρίς την προαναφερόμενη συνεργασία, η ασφάλιση των εν λόγω κινδύνων θα συνεπαγόταν δυσανάλογες δαπάνες και έξοδα. Αντίθετα, χάρη στη συνεργασία τους στα πλαίσια της Teko, οι συμβαλλόμενες εταιρείες μπορούν να επωφελούνται από τις ειδικές γνώσεις και την πείρα των συνεργατών της Teko, παράλληλα δε να επιτυγχάνουν ευνοϊκούς όρους μέσω της από κοινού σύναψης των συμβάσεων αντασφάλισης. Ιδίως δε για τις μικρότερες εταιρείες οι οποίες από μόνες τους συνάπτουν λίγες συμβάσεις ετησίως, μέσω της συνεργασίας διευκολύνεται σημαντικά η ασφάλιση των αντίστοιχων κινδύνων. Επιπλέον δε, η ανάληψη μέρους της αντασφάλισης επιτρέπει σε κάθε συμβαλλόμενο των συμφωνιών να συμμετέχει ως έναν ορισμένο βαθμό στις συμβάσεις όλων των άλλων εταιρειών, πράγμα που συμβάλλει στη διερεύνυση και στην εξισορρόπηση του χαρτοφυλακίου του.

(27) Η πρωτοποριακή συνεργασία στην ασφάλιση διαστημικών κινδύνων οδηγεί επίσης σε εξορθολογισμό, διότι με τη συνεργασία στα πλαίσια της Teko οι

[1] ΕΕ αριθ. C 231 της 12. 9. 1986, σ. 2.

συνεργάτες της τώρα πλέον μπορούν να αποκτήσουν τεχνογνωσία και στην ασφάλιση αυτού του είδους, η οποία και τίθεται στη διάθεση των συμβαλλόμενων εταιρειών. Παράλληλα, από κοινού μπορούν μέσω της Teko να διαπραγματεύονται ευνοϊκότερους όρους.

2. *Συμμετοχή των καταναλωτών στο προκύπτον όφελος*

(28) Από τον επιτυγχανόμενο μέσω της εργασίας εξορθολογισμό, και ιδίως από τις ειδικές γνώσεις των συνεργατών της Teko, επωφελούνται και οι καταναλωτές, δηλαδή οι ασφαλιζόμενοι. Είναι δε εγγυημένη η εξεύρεση κατάλληλων για κάθε κίνδυνο τεχνικών λύσεων, καθώς και, ιδίως, η κατά περίπτωση συζήτηση μέτρων πρόληψης των ζημιών, πέρα από τον υπολογισμό των ασφαλίστρων και την εκτίμηση των κινδύνων, πράγμα που συχνά είναι δύσκολο, λόγω της μεγάλης ποικιλίας των ασφαλιζόμενων κινδύνων. Η παρεμβολή των συνεργατών της Teko κατά τον διακανονισμό ζημιών επιτρέπει και την εξεύρεση κατάλληλων κατά περίπτωση μέτρων προορισμού των αποζημιώσεων. Επιπλέον, λόγω του επικρατούντος στην αγορά έντονου ανταγωνισμού μπορεί κανείς να υποθέσει ότι τα επιτυγχανόμενα σε συχνή με τα έξοδα πλεονεκτήματα θα αποβούν, τουλάχιστον εν μέρει, προς όφελος των ασφαλιζόμενων, με τη μορφή χαμηλότερων ασφαλίστρων καθώς και με την εκχώρηση μέρους της προμήθειας αντασφάλισης ή με την επιστροφή ασφαλίστρων σε περίπτωση ευνοϊκής έκβασης της ασφάλισης.

3. *Η αναγκαιότητα του περιορισμού του ανταγωνισμού*

(29) Η κοινοποιηθείσα συμφωνία και η βασιζόμενη σ' αυτήν πρακτική δεν περιέχουν κανένα περιορισμό που να μην είναι αναγκαίος για την επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων. Όσον αφορά δε την ασφάλιση της διακοπής λειτουργίας μηχανημάτων, θα πρέπει να τονισθεί ότι οι συμβαλλόμενες εταιρείες δεν υποχρεώνονται ούτε να απευθύνονται στην Teko για την εκτίμηση του κινδύνου και τον υπολογισμό των ασφαλίστρων ούτε και να εντάσσουν τις συμβάσεις απ' ευθείας ασφάλισης που συνάπτουν στη συλλογική αντασφάλιση, ενώ είναι ελεύθερες να προσδιορίζουν μόνες τους τα ασφάλιστρα και τους όρους ασφάλισης καθώς ή/και να συνάπτουν ασφαλίσεις εκτός Teko, πράγμα που συμβαίνει άλλωστε σε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις. Η ρύθμιση σύμφωνα με την οποία η Teko μπορεί να απορρίψει την ένταξη ενός ασφαλιστηρίου στη συλλογική αντασφάλιση, όταν τα ασφάλιστρα και οι όροι που έχουν καθορισθεί από μια εταιρεία δεν κρίνονται επαρκή, και ιδίως όταν αποκλίνουν από προηγηθείσα προσφορά της Teko, είναι τελικά αναγκαία για την εύρυθμη εκτέλεση της συλλογικής (αμοιβαίας) αντασφάλισης. Δεδομένου δε ότι οι συμβαλλόμενες εταιρείες συμμετέχουν κατά ένα συγκεκριμένο ποσοστό στον κίνδυνο και στα ασφάλιστρα, πρέπει να διασφαλισθεί ο δίκαιος προσδιορισμός των ασφαλίστρων και των όρων και η μη σύναψη ζημιογόνων συμβάσεων από ορισμένες εταιρείες με επιβάρυνση των άλλων.

(30) Τέλος, λόγω των ιδιαιτεροτήτων της αντίστοιχης αγοράς και του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί η Teko, είναι αναγκαίος και ο υπολογισμός των ασφαλίστρων. Ενώ στα πλαίσια των γενικών συστάσεων που εκδίδουν ομοσπονδίες ή ενώσεις επιχειρήσεων είναι αναγκαίος και δικαιολογημένος ο υπολογισμός μόνο των καθαρών ασφαλίστρων, ο υπολογισμός που πραγματοποιεί η Teko σε μεμονωμένες περιπτώσεις για λογαριασμό των εμπλεκόμενων εταιρειών πρέπει να εκτιμάται κατά διαφορετικό τρόπο. Η Teko δεν εκδίδει συστάσεις για τα τιμολόγια, αλλά απλώς προσδιορίζει σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση το ασφάλιστρο με το οποίο ένας κίνδυνος μπορεί να υπαχθεί στην από κοινού αντασφάλιση. Λόγω, όμως, του μικρού αριθμού των συμβολαίων και της ποικιλίας των κινδύνων, υπάρχουν ανεπαρκή στοιχεία για τον υπολογισμό του ύψους των καθαρών ασφαλίστρων και των διαφόρων συνιστωσών τους· δεδομένου δε ότι έτσι ο υπολογισμός βασίζεται σε προγενέστερα συμβόλαια και τα αντίστοιχα συμφωνηθέντα (ακαθάριστα) ασφάλιστρα, ο υπολογισμός των καθαρών ασφαλίστρων δεν θα ήταν δυνατός. Ακόμη, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι συμβαλλόμενες εταιρείες έχουν τη δυνατότητα, ακόμη και όταν εφαρμόζουν τα υπολογισθέντα από την Teko ασφάλιστρα, να εκχωρούν στον ασφαλιζόμενο μέρος ή και ολόκληρη την προμήθεια αντασφάλισης, να του χορηγούν έκπτωση ενός μέρους των ασφαλίστρων, πράγμα που ισοδυναμεί, από την άποψη του ασφαλιζόμενου, με μείωση των υπολογισθέντων από την Teko ασφαλίστρων.

4. *Έλλειψη δυνατοτήτων κατάργησης του ανταγωνισμού*

(31) Οι συμβαλλόμενες εταιρείες δεν έχουν τη δυνατότητα, όσον αφορά το μερίδιό τους στην αγορά, να καταργήσουν τον ανταγωνισμό για σημαντικό τμήμα των αντίστοιχων ασφαλειών, δεδομένου ότι ασκείται επαρκής ανταγωνισμός εκ μέρους τρίτων επιχειρήσεων. Εξάλλου, είναι δυνατόν ως ένα βαθμό να εκχωρούν στους ασφαλιζόμενους μέρος της προμήθειας αντασφάλισης ή τους χορηγούν έκπτωση επί των ασφαλίστρων.

Γ. Άρθρα 6 και 8 του κανονισμού αριθ. 17

(32) Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17, η παρούσα απόφαση ισχύει από την ημερομηνία της κοινοποίησης, δηλαδή από τις 11 Αυγούστου 1987.

Λαμβανομένης υπόψη της δομής της αντίστοιχης αγοράς καθώς και των αποτελεσμάτων της συνεργασίας των συμβαλλόμενων εταιρειών στα πλαίσια της Teko, χορηγείται η απαλλαγή δυνάμει του άρθρου 8 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 για δέκα έτη.

(33) Για να μπορεί η Επιτροπή κατά τη διάρκεια ισχύος της απαλλαγής να διαπιστώνει αν εξακολουθούν να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησής της, η Teko υποχρεώνεται να γνωστοποιεί στην Επιτροπή κάθε τροποποίηση ή συμπλήρωση της κοινοποιηθείσας συμφωνίας καθώς και κάθε νέα συμμετοχή,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Σύμφωνα με το άρθρο 85 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ, οι διατάξεις του άρθρου 85 παράγραφος 1 κηρύσσονται ανεφάρμοστες για την περίοδο από τις 11 Αυγούστου 1987 μέχρι και τις 10 Αυγούστου 1997 και σχετικά με την κοινοποιηθείσα στις 11 Αυγούστου 1987 συμφωνία και τη σχετική εναρμονισμένη πρακτική, που αφορούν τη συνεργασία στην ασφάλιση της διακοπής λειτουργίας μηχανημάτων, καθώς και σχετικά με την προσθήκη για την κάλυψη και της ασφάλισης διαστημικών κινδύνων.

Άρθρο 2

Η Technische Kontro Fuer die Maschinen-B-U Versicherung είναι υποχρεωμένη να γνωστοποιεί στην Επιτροπή κάθε τροποποίηση ή συμπλήρωση της κοινοποιηθείσας συμφωνίας καθώς και κάθε νέα συμμετοχή σ' αυτήν.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στις ακόλουθες επιχειρήσεις:

Technisches Kontor für die Maschinen-B-U-Versicherung,
Hüttenstraße 1,
D-4000 Düsseldorf 1;

Agrippina Versicherung Aktiengesellschaft,
Riehler Straße 90,
D-5000 Köln 1;

Albingia Versicherungs-Aktiengesellschaft,
Ballindamm 39, Europahaus,
D-2000 Hamburg 1;

Bayerische Versicherungskammer,
Bayer. Versicherungsverband,
Tattenbachstraße 2,
D-8000 München 22;

Colonia Versicherung Aktiengesellschaft,
Colonia-Allee 10-20,
D-5000 Köln 80;

Erste Allgemeine Versicherungs-AG,
Direktion für Deutschland,
Sonnenstraße 31,
D-8000 München 2;

Haftpflichtverband der Deutschen Industrie VAG,
Riethorst 2,
D-3000 Hannover 51;

Hessen-Nassauische Versicherungsanstalt,
Bahnhofstraße 69,
D-6200 Wiesbaden;

IDUNA Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft,
Neue Rabenstraße 15-19,
D-2000 Hamburg 36;

Mannheimer Versicherung Aktiengesellschaft,
Augusta-Anlage 65,
D-6800 Mannheim 1;

Nordstern Allgemeine Versicherungs-Aktiengesellschaft,
Gereonstraße 43-65,
D-5000 Köln 1;

The Northern Assurance Company Ltd,
Direktion für Deutschland,
Herrlichkeit 6,
D-2800 Bremen 1;

Nürnberger Allgemeine Versicherungs-AG,
Rathenauplatz 16-18,
D-8500 Nürnberg 21;

Provinzial Feuerversicherungs-Anstalt der Rheinprovinz,
Friedirchstraße 62-80,
D-4000 Düsseldorf 1;

R+V Allgemeine Versicherung AG im Raiffeisen-Volksbankenverband,
Taunusstraße 1,
D-6200 Wiesbaden 1;

Sparkassen-Versicherung Allgemeine Versicherung AG,
Löwentorstraße 65,
D-7000 Stuttgart 50;

Thuringia Versicherungs-Aktiengesellschaft,
Adenauerring 7,
D-8000 München 83;

UAP International Allgemeine Versicherung-AG,
Neumarkt 15,
D-6600 Saarbrücken 1;

Victoria Feuer-Versicherungs-Aktiengesellschaft,
Victoria Platz 1,
D-4000 Düsseldorf 30;

Westfälische Provinzial-Feuersozietät,
Broederichweg 58,
D-4400 Münster;

Württembergische Gemeinde-Versicherung A.G.,
Tübinger Straße 43,
D-7000 Stuttgart 1;

Βρυξέλλες, 20 Δεκεμβρίου 1989.

Για την Επιτροπή

Leon BRITTAN

Αντιπρόεδρος